

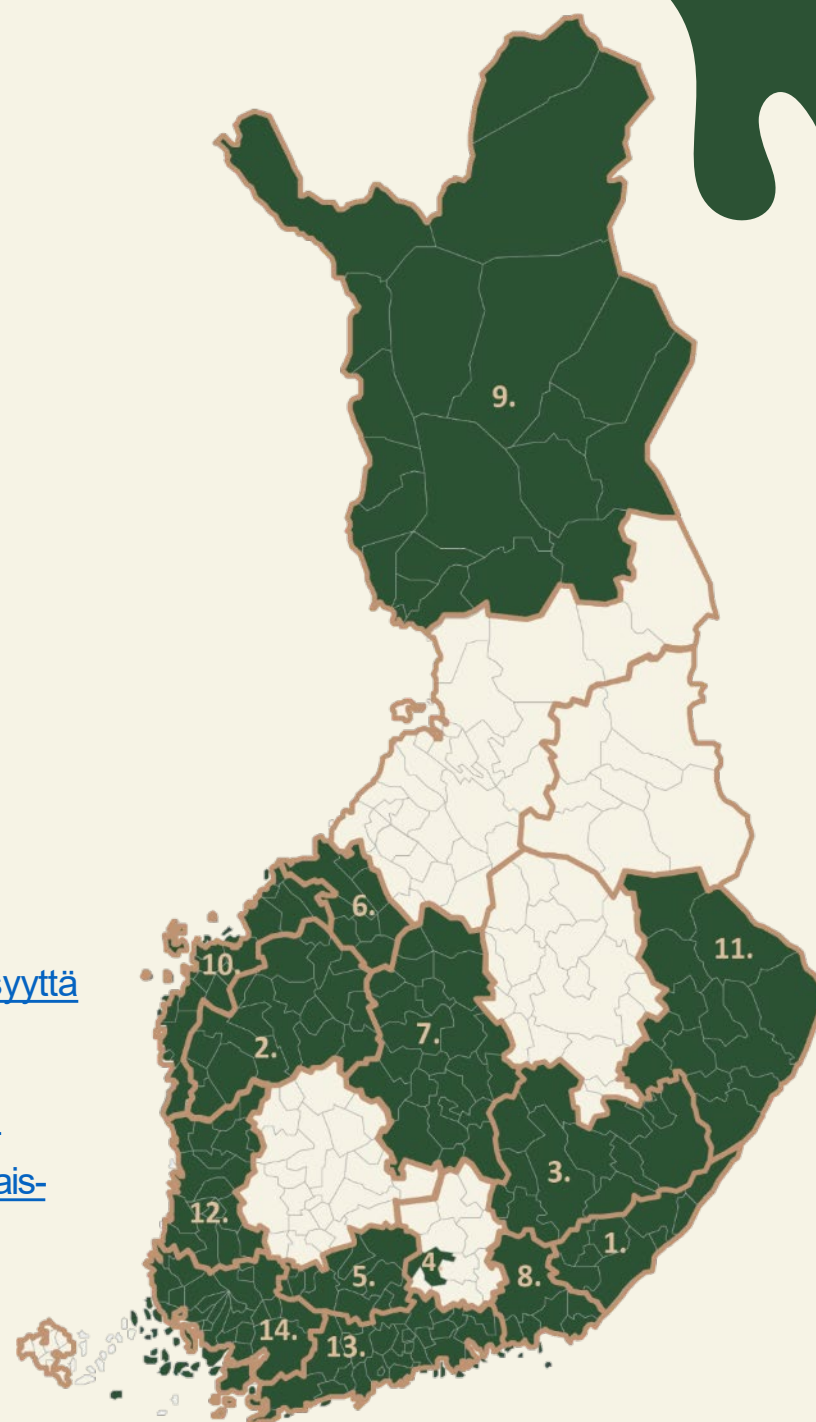
Alueet kuntien ilmastotyön tukena – kooste hankkeiden tuloksista

Ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelman vuonna 2022
avustuksen saaneiden alueellisten hankkeiden tuloskooste

Linkit hankkeiden tuloskortteihin

1. [Etelä-Karjalan liitto / Ilmastotekoja ja -osaamista Etelä-Karjalaan](#)
2. [Etelä-Pohjanmaan liitto / Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastotyön vauhdittaminen](#)
3. [Etelä-Savon maakuntaliitto / Ilmastotyön tukeminen Etelä-Savon kunnissa](#)
4. [Hollolan ja Asikkalan kunnat / Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin](#)
5. [Hämeen liitto / Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti – Häspi](#)
6. [Keski-Pohjanmaan liitto / Keski-Pohjanmaan ilmastotyö](#)
7. [Keski-Suomen liitto / Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön](#)
8. [Kymenlaakson liitto / Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen](#)
9. [Lapin liitto / Tehemä yhdessä ilmastotyötä -hanke](#)
10. [Pohjanmaan liitto / Vaikuttavat ilmastotoimet Pohjanmaan kunnissa](#)
11. [Pohjois-Karjalan maakuntaliitto / Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyttä](#)
12. [Satakuntaliitto / Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa](#)
13. [Uudenmaan liitto / Silta – Sitouttavan ilmastotyön malli Uudenmaan kunnille](#)
14. [Valonia / Varsinais-Suomen liitto / Kuntien ilmastoparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa](#)

1. Ilmastotekoja ja -osaamista Etelä-Karjalaan

Hankkeen tavoitteina oli auttaa kuntia sitoutumaan ilmastotyöhön ja viedä ilmastoystävälliset valinnat osaksi eteläkarjalaisten kuntien toimintaa ja päätöksentekoa vahvistamalla eri toimijoiden, kuten virkamiesten, asukkaiden, päättäjien ja kolmannen sektorin tietoja ja toimimisen mahdollisuuksia. Samalla haluttiin ratkoa kuntien ilmastotyön käytännön kysymyksiä ja pullonkauloja sekä auttaa kuntia ja toimijaryhmittymiä hakemaan ilmastotyötä tehostavia hankkeita.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen aikana perustettu seitsemän kunnan ilmastotyöryhmä sekä hankkeen tapaamiset ja tilaisuudet auttoivat tekemään toimijat tutuiksi toisilleen sekä tiivistämään yhteistyötä eri tahojen välillä. Webinaarit, päättäjätapaamiset ja tapahtumat onnistuivat myös tuomaan asukkaille, päättäjille ja virkahenkilöille ilmastotietoa.
- Tiivistynyt yhteistyö johti pienten kuntien yhteiseen ilmastosuunnitelmaan, johon myönnettiin avustusta.
- Hankkeessa kehitettiin monia uusia toimintamalleja, joita olivat esimerkiksi: kolmen maakunnan yhteinen Itä-Suomen ilmastokonferenssi, ilmastofestarit yläkouluille ja lukioille sekä Meil kaikki kiertää -kiertotaloustapahtuma asukkaille.
- Hankkeen myötä toteutettiin uusia rahoitushakuja ja hankeaihoita, kuten vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys, nuorten ilmastokasvatushanke sekä maatalouden ilmastohanke.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke onnistui sitouttamaan kuntia ilmastotyöhön. Hankkeessa toteutettujen rahoitushakujen, hankeaihioiden ja työryhmien myötä maakunnan ilmastotyö jatkuu aktiivisena.
- Uudenlaisia toimintamalleja ja tapahtumia vakiinnutetaan kunnissa ja maakunnassa.
- Maakunnan ilmastoyhteistyö on tiivistynyt ja tietoisuus kuntien resurssipulasta on lisääntynyt, joiden ansiosta ilmastotyön tukea osataan jatkossa suunnata erityisesti pienille kunnille.

Vastuutaho: Etelä-Karjalan liitto

Muut konsortioon osallistuneet:

Lappeenranta ja Imatra

Kokonaissumma: 119 440 €

Avustusosuus: 83 608 €

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotekoja ja -osaamista Etelä-Karjalaan \(liitto.ekarjala.fi\)](#)

2. Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastotyön vauhdittaminen

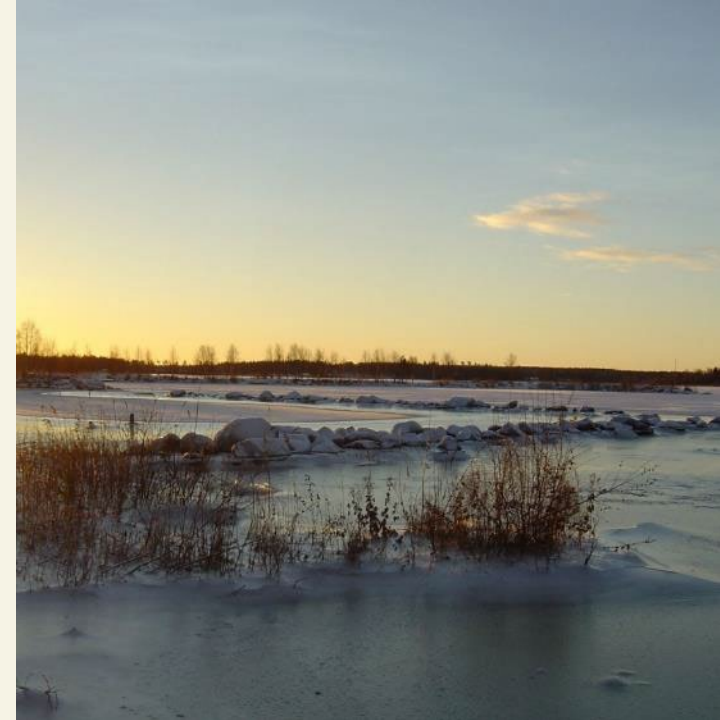
Hanke tuki Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastotyön aktivointia, lisäsi ilmastotyöhön liittyvää asiantuntemusta ja käsitystä toteutettavista ilmastotoimista sekä tarjosi tietoa rahoitusmahdollisuuksista. Kuntien ilmastotyön edistämiseen tarjottiin asiantuntija-apua mm. keskustelutilaisuuksien, seminaarien ja webinaarien avulla. Kuntia kannustettiin verkostoitumaan ja kuntakohtaisissa keskusteluissa selvitettiin kuntien yhteistyötarpeita ja -mahdollisuuksia.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Kuntien kanssa käytyjen keskustelujen tuloksena syntyi kaikkien Etelä-Pohjanmaan kuntien ilmastokatsaukset ja kuntien ilmastotyötä tukeva tietopaketti. Ilmastokatsauksissa on esitelty kuntien päästökehitys, ilmastotyön tilanne sekä tehtyjä ja tulevia ilmastotoimia.
- Kuntia autettiin löytämään ja hakemaan sopivaa rahoitusta ilmastotyölle. Hankeideoita nousi esille kuntien kanssa käydyissä keskusteluissa ja kunnille järjestetyssä hanketyöpajassa.
- Hankkeessa jaettiin päättäjille tietoa kuntien roolista ja velvoitteista ilmastotyössä. Päättäjät ottivat tiedon positiivisesti vastaan.
- Viestintä toteutui onnistuneesti ja viestintäsuunnitelman mukaisesti ja hanke näkyi myös mediassa. Tapahtumien osallistujamäärät ylittivät odotukset.
- Hankkeen myötä kuntien osaaminen ja tietämys ilmastoasioista kasvoivat. Kunnat tekevät tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa enemmän ilmastotoimia kuin hankkeen alussa. Muutosta on tapahtunut etenkin pienten kuntien kohdalla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Kunnat voivat hyödyntää hankkeessa laadittuja ilmastokatsauksia ja tietopakettia omien ilmastosuunnitelmiansa laatimisessa sekä omassa viestinnässään. Materiaalin avulla ilmastotyötä voidaan esitellä päättäjille.
- Ilmastotyö jatkuu kunnissa vahvempana kuin aiemmin. Ilmastokatsauksissa seuraavaksi toteutettaviksi toimiksi nousivat esim. systemaattinen energiankulutuksen seurannan käyttöönotto ja liittyminen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, yhteistyön ja tiedonvaihdon lisääminen alueen muiden kuntien ja yritysten kanssa sekä viestinnän lisääminen tehdyistä ilmastotoimenpiteistä ja niiden myönteisistä vaikutuksista.
- Etelä-Pohjanmaan liitto sai rahoituksen kaksivuotiselle hankkeelle, jossa jatketaan mm. kuntien ilmastotyön tukemista.

Vastuutaho: Etelä-Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 66 667 €

Avustusosuus: 46 667 €

Aikataulu: 5/2022–4/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(epliitto.fi\)](https://epliitto.fi/ilmastotyö)

3. Ilmastotyön tukeminen Etelä-Savon kunnissa

Hanke tuki tavoitteidensa mukaisesti Etelä-Savon kuntien ilmastotyön käynnistämistä, toimenpiteiden toteuttamista sekä seurantaa. Myös tavoite saada vähintään yksi kunta Etelä-Savosta Hinku-kuntaverkoston jäseneksi toteutui. Hanke tuki myös ilmasto-ohjelmien laadinnan aloittamista ja yhteistyötä maakunnallisen nuorisovaltuuston ilmastoryhmän kanssa sekä kannusti nuoria ilmastotyöhön.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Kunnissa ilmastotyö tuli näkyväksi ja hankkeessa luotiin yhteistyöverkosto kuntien ja maakunnan ilmastotyön välille. Samalla osallistuttiin myös maakunnan ilmastotiekartan laadintaan.
- Hanke toi tilaisuuksien, viestinnän ja yhteistyön avulla kunnille ja luottamushenkilöille tietoa Hinku-verkostosta sekä kuntien energiatehokkuussopimuksista. Hankkeen aikana Etelä-Savosta kaksi kuntaa, Sulkava ja Pieksämäen kaupunki, liittyi Hinku-verkostoon.
- Kunnille annettiin rahoitus- ja hankeneuvontaa välittämällä tietoa avoimista hankehakumahdollisuuksista sekä esittelemällä muiden kuntien hyviä hankkeita, minkä myötä tieto ilmastorahoituksesta lisääntyi.
- Neljässä kunnassa edistettiin kuntien ilmastosuunnitelmien laadintaa ja osallistuttiin yhdessä ilmastosuunnitelman konkreettiseen laadintaan.
- Kuntalaisia tavoitettiin nuorisotyön kautta ja nuorisovaltuuston kanssa järjestettiin yhteistyössä mm. ilmastoiltoja nuorille. Yhteistyössä Itä-Suomen maakuntien ilmastohankkeiden kanssa järjestetty ilmastokonferenssi keräsi paljon osallistujia ja hyvää palautetta.
- Maakuntaliitto pystyi hankkeella tarjoamaan ilmastoasiantuntemusta, jota kunnissa ei vielä ole. Hanke osoitti, että maakuntaliitolla on iso rooli sidosryhmien sitouttamisessa, kiinnostuksen ylläpitämisessä ja tiedon jakamisessa, etenkin pienten kuntien kohdalla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke tiivisti edelleen kuntien, maakuntaliiton ja ELY-keskuksen yhteistyötä ilmastoasioissa. Ilmastoasioiden jatkohanke: "Vihreän siirtymän edistäminen Etelä-Savon kunnissa ja pk-prityksissä" on käynnistynyt.
- Hankkeen myötä saatiin kaksi uutta Hinku-kuntaa.
- Hankkeessa tuotettuja nettisivuja ylläpidetään jatkossakin.

Vastuutaho: Etelä-Savon maakuntaliitto

Muut konsortioon osallistuneet:

Rahoittajina myös Mikkelin seutu sekä Pieksämäen ja Savonlinnan kaupungit

Kokonaissumma: 71 065 €

Avustusosuus: 49 746 €

Aikataulu: 1/2022–3/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(esavo.fi\)](#)

4. Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin

Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin eli Piku-hanke toi tavoitteen mukaisesti vauhtia Päijät-Hämeen pienten kuntien ilmastotyöhön. Hankkeessa tarjottiin koulutuksia ja työpajoja kuntien henkilöstölle tunnistettujen tarpeiden mukaan, edistettiin verkostoitumista ja tiedonvaihtoa kuntien välillä, avustettiin kuntien yksiköitä rahoitushakemuksissa ilmastotyön edistämiseksi ja tehtiin yhteistyötä maatalousyrittäjien kanssa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa selvitettiin kuntien ilmastotyön kehittämiskohteita alkukartoituksella eri toimialoilla. Toimialakohtaisten keskustelujen pohjalta hahmoteltiin koulutustilaisuuksia ja työpajoja, joita järjestettiin 25 kappaletta. Tilaisuudet tarjosivat kokemusten vaihtoa eri kuntien toimihenkilöiden välillä sekä pohjustivat jatkokehitystyötä.
- Tiedon jakaminen ja yhteistyön lisääntyminen Piku-kuntien välillä tehostui hankkeen aikana ja kunnat valmistelivat yhteishanketta ilmastosuunnitelman laatimiseen.
- Hankkeen myötä Iitin kunta liittyi mukaan Hinku-verkostoon ja kunta-alan energiatehokkuussopimukseen. Tämän lisäksi Kärkölä teki energiatehokkuussopimuksen. Myös Sysmä on lähtenyt edistämään Hinku-kunnaksi liittymistä.
- Kunnille tarjottiin rahoitusinfoa. Rahoitustyöpajassa saatiin kerättyä kiinnostavia hankeideoita, joita kunnat voivat hyödyntää jatkossa.
- Hankkeessa edistettiin ilmastokumppanuutta maanviljelijöiden kanssa sekä tarjottiin yhteistyökumppaneiden kanssa hiilikartoituksia. Maaseudun toimijoille järjestettiin Kestävät ratkaisut maataloille -tilaisuus.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen myötä ilmastotyö on ollut näkyvämmiin esillä kuntien eri toimialoilla.
- Tiivistynyt yhteistyö on edesauttanut uuden yhteishankkeen hakemista ja toteuttamista kuntien ilmastosuunnitelmiin.
- Hanke kannusti kuntia liittymään uusiin kuntaverkostoihin sekä tekemään strategiamuutoksia.
- Hankkeessa järjestetyt työpajat ja koulutukset ovat hyödynnettävissä muihin kuntiin organisaation työntekijöiden sitouttamiseksi ja ilmastotietoisuuden lisäämiseksi.

Vastuutaho: Hollolan ja Asikkalan kunnat

Muut konsortioon osallistuneet:

Päijät-Hämeen liitto sekä Padasjoen, Kärkölan, Iitin ja Sysmän kunnat

Kokonaissumma: 84 000 €

Avustusosuus: 58 800€

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [PIKU – Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin \(pajjat-hame.fi\)](https://piku-pajjat-hame.fi)

5. Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti – Häspi

Hankkeen tavoitteena oli selvittää Kanta-Hämeen 11 kunnan valmiudet ja tarpeet ilmastotyön edistämiseksi. Työ tähtäsi kuntien sitouttamiseen ilmastotyöhön sekä alueen ilmastoyhteistyön vahvistamiseen. Kuntia avustettiin ilmastotyön hankkeistamisessa, rahoituksen ja erilaisten ilmastoriskien tunnistamisessa ja sopeutumiskeinojen määrittämisessä. Hanke saavutti tavoitteensa hyvin.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa laadittiin kaikille ilmastotyössään käynnistymisvaiheessa oleville Kanta-Hämeen kunnille ilmastotyön nykytilan kartoitukset ja kuntakohtaiset esitäytetyt pohjat ilmastosuunnitelmille.
- Hankkeen toimenpiteisiin osallistui yhteensä kuusi Kanta-Hämeen kuntaa sekä Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen kaupungit. Osallistuneiden kuntien ilmastotyö käynnistyi tai eteni hankkeen aikana.
- Kunnille järjestettiin ilmastofoorumi ja tarjottiin tukea ilmastotyön edistämiseen. Ilmastofoorumiin osallistuneet kuusi kuntaa aloittivat ilmastosuunnitelmien työstön, ja yhteensä kuusi ideapaperia tuotettiin ilmastohankkeiden rahoituksen tueksi.
- Ilmastonmuutoksen seurauksia havainnollistettiin Forssassa ja Riihimäellä järjestettyjen ilmastoriskikävelyjen avulla.
- Lopussa toteutettu seurantakysely osoitti, että kunnat aktivoituivat ilmastotyössään. Erityisen vaikuttavina tukitoimina koettiin tapaamiset muiden kuntien kanssa sekä asiantuntijasparraukset. Hankkeen jälkeen tietoisuus ilmastotyön mahdollisuuksista ja verkostoista lisääntyi ja asia oli ollut enemmän esillä. Hämeen kuntien ilmastotyöstä tuli suunnitelmallisempaa ja kuntien sitoutuminen ilmastotyön edistämiseen vahvistui. Erityisesti maakunnan pienet ja ilmastotyötään aloittelevat kunnat saivat tukea ilmastotyönsä käynnistämiseen ja vauhdittamiseen.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa tuotetut aineistot ovat kuntien ja kaupunkien vapaasti hyödynnettävissä hankkeen jälkeen. Esimerkiksi kunnittain laaditut ja esitäytetyt ilmastosuunnitelmien pohjat ovat kuntien käytettävissä. Samoin hankkeessa työstetyt hankeideapaperit ovat kuntien vapaasti hyödynnettävissä tulevissa rahoitushauissa.
- Ilmastoriskikävelyjen toimintamallin avulla voidaan järjestää vastaavia tapahtumia jatkossakin.

Vastuutaho: Hämeen liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000€

Aikataulu: 1/2022–3/2023

Linkki hankkeeseen: [Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti, HÄSPI – Hämeen liitto \(hameenliitto.fi\)](https://hameenliitto.fi/hankkeet/hameen-kuntien-ilmastotyon-spurtti-haspi)

6. Keski-Pohjanmaan ilmastotyö

Keski-Pohjanmaan ilmastotyöhankkeen tavoitteena oli tukea alueen kuntia ilmastotyössä auttamalla keskeisten ilmastotoimien löytämisessä, konkreettisten toimenpidesuunnitelmien laadinnassa sekä ilmastotiedon välittämisessä. Tavoitteena oli myös avustaa kuntia rahoituksen löytämisessä ja hakemisessa. Hankkeella jalkautettiin myös maakunnallista ilmastotiekarttaa ja sen toimenpiteitä alueille.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen suurin vaikuttavuus syntyi kuntien tukemisesta. Hankkeessa jaettiin kunnille tietoa ilmastotyöstä ja -politiikasta sekä erilaisista rahoitusmahdollisuuksista. Lisäksi järjestettiin tapahtumia ja webinaareja eri ilmastoaiheista. Järjestetyt tilaisuudet niin verkossa kuin paikan päällä sekä sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut lisäsivät ilmastotyön ymmärrystä sekä juurruttivat sitä Keski-Pohjanmaalle.
- Tärkeimpinä hankkeen saavutuksina voidaan pitää Kannuksen kaupungin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030 mennessä sekä Hinku-verkoston ja kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymisen selvittämistä. Lisäksi Kokkolan kaupungin Hinku-työn käynnistäminen mahdollistui hankkeen avulla. Hankkeen myötä myös muut kunnat aktivoituivat ilmastotoimissa. Hanke edisti verkostoitumista, konkreettisia ilmastotekoja ja ilmastotyön strategista edistämistä kunnissa.
- Seutukuntien kehitysyhtiöiden kanssa käytiin keskusteluja ja työstettiin hankeideoita yhdessä. Vaikka uusia ilmastohankkeita ei vielä ehditty hakemaan maakuntaan, syntyi hankkeen myötä monta hankeaihiota.
- Hankkeen aikana laadittiin ilmastotietopaketti kunnille peilaten silloista kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitetta mutta myös alueellisia erityispiirteitä. Tietopakettia painatettiin jaettavaksi alueen kunnille sekä julkaistiin Keski-Pohjanmaan liiton verkkosivuilla.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta sekä maakuntaliittoon vuoden 2023 alusta palkattu vakinainen ympäristösuunnittelijan resurssi mahdollistavat työn jatkumisen myös tulevaisuudessa.
- Yhdessä hankkeessa luodun tietopaketin kanssa, voidaan varmistaa tulosten kestävyys ja hyödyntäminen myös tulevaisuudessa.
- Suurin riski ilmastotyön jatkumiselle maakunnassa on kuitenkin osaaavan työvoiman saatavuus sekä henkilöstö- ja resurssipula. Riittäväillä resursseilla hankkeen vauhdittama ilmastotyö ja hankeaihiot voivat tulla toteutetuksi.

Vastuutaho: Keski-Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022–5/2023

Linkki hankkeeseen: [Ilmastotyö \(keski-pohjanmaa.fi\)](https://ilmastotyö.keski-pohjanmaa.fi)

7. Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön

Hankkeen tavoitteina oli kasvattaa Keski-Suomen pienten ja keskisuurten sekä ilmastotyötä aloittelevien kuntien ilmastotyön osaamista ja aktivoida kuntia systemaattiseen ja konkreettiseen ilmastotyöhön. Tuloksissa korostuivat sekä konkreettiset ilmastoteot että ilmastotyön juurruttaminen osaksi kuntien organisaatioita ja päätöksentekoa. Uusien hankkeiden myötä kuntien ilmastotyön kehitys jatkuu Keski-Suomen kunnissa aiempaa aktiivisempänä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Merkittävimpinä tuloksina ovat hankkeessa annettu suora ilmastoasioiden sekä ilmatorahoituksen hakemisen asiantuntijatuki kunnille. Kuntakohtaiset ja kuntien yhteiset tapahtumat ja webinaarit tarjosivat kunnille ajankohtaista tietoa sekä mahdollisuuden keskustella ja kehittää ilmastotyötä. Kunnille järjestettiin mm. etätyöpajoja ja live-tapahtumia. Hankkeessa tehtiin myös kuntapäätäjien ja johtoryhmien koulutusta sekä järjestettiin ilmastotyöpaja nuorisovaltuutetuille. Hankkeen tapahtumien kautta tavoitettiin kaikki 22 keskisuomalaista kuntaa ja tapahtumat edistivät tiedonvälitystä ja kannustivat yhteistyöhön.
- Verkostoitumisen ja rahoitussparrauksen myötä ainakin kaksi uutta hanketta käynnistyi Keski-Suomessa vuonna 2023. Hankkeissa oli mukana yhteensä 12 kuntaa, joista moni ei ollut aiemmin tehnyt systemaattista ilmastotyötä.
- Hankkeessa tehtiin aktiivista viestintää monikanavaisesti ja kuntien omaa viestintää tukien. Hankkeen aikana tehtiin kaksi viestintäkampanjaa: Koko Keski-Suomi säästää energiaa -kampanja ja ilmastokuvapaketti, joka palvelee erityisesti pienempien kuntien viestinnän tarpeita. Hankeviestinnän lisäksi viestintäasiantuntija sparrasi kuntia ilmastoviestinnässä ja tuotti viestintäsisältöä kaikkien kuntien käyttöön, mikä koettiin hyödyllisenä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Keski-Suomen liitossa kuntayhteistyön tekemisen tavat ilmastotyössä ovat kehittyneet ja vakiintuneet osaksi liiton toimintaa.
- Ilmastotyö on ollut näkyvämmiin esillä kuntien eri toimialoilla ja strategiatyössä.
- Tiivistynyt yhteistyö on edesauttanut kuntien verkostoitumista ilmastotyössä.
- Hankkeen ilmastokuvapaketti sekä hankkeessa järjestetyt työpajat ja koulutukset ovat hyödynnettävissä muihin kuntiin organisaatioiden työntekijöiden sitouttamiseksi ja ilmastotyön edistämiseksi.

Vastuutaho: Keski-Suomen liitto

Kokonaissumma: 100 000 €

Avustusosuus: 70 000 €

Aikataulu: 6/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 \(keskisuomi.fi\)](https://hiilineutraali.keski-suomi.fi)

8. Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen

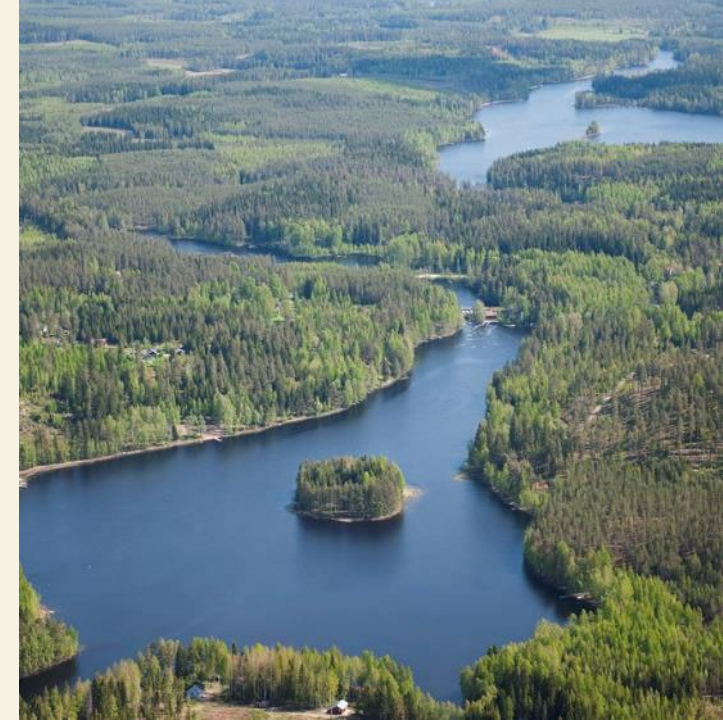
Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen -hankkeen vaikutuksesta ilmastoyhteistyötä saatiin tiivistettyä maakunnan sisällä. Hankkeessa luotiin konkreettisia työkaluja ja välineitä kuntien tulevaisuuden ilmastotyön tueksi.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa toteutettu Kymenlaakson kuntien nykytilaselvitys toimi hyvänä pohjana ilmastotyön kehittämisessä ja tarvittavien toimenpiteiden tunnistamisessa.
- Virolahden, Miehikkälän ja Pyhtään kunnille tehtiin kustannusarvio kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymisestä.
- Toteutettiin ilmastorahoituksen työkalupakki, jota kunnat voivat hyödyntää rahoituksen hakemisessa.
- Hankkeessa tarjottiin kuntakohtaista tukea, jota hyödynnettiin investointien ja energiatuen hakemiseen aurinkovoimalan suunnittelemiseksi sekä uusiutuvan energian katselmuksen järjestämiseen.
- Työstettiin opas kuntien kaavoittajille ja maankäytön suunnittelijoille erilaisten kaavoituksen ilmastotyökalujen hyödyntämisestä.
- Osassa kunnista arviot ilmastotoimien hinnasta saivat päättäjät kiinnostumaan ilmastotyöstä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa toteutettu selvitys ilmastotyön nykytilasta ja ilmastorahoituksen hakemisen opas kunnissa palvelee kuntien ilmastotyötä pitkään. Kaavoituksen ilmastotyökalujen opas on julkinen ja kaikkien hyödynnettävissä.
- Kymenlaakson liitolta toivottiin koordinoitiroolia maakunnallisen ilmastotyön edistämiseksi ja siihen perustettiin liiton vetämä avoin, epämuodollinen ilmastoasiantuntijoiden verkosto.
- Tulevaisuuden tärkeiksi kehittämiskohteiksi nostettiin kuntahaastatteluiden ja kunnille tehdyn loppukyselyn perusteella poliittisen tuen ja ilmastotyön kytkeminen kunnan talouteen.

Vastuutaho: Kymenlaakson liitto

Muut konsortioon osallistuneet:
Kouvolan, Kotkan ja Haminan kaupungit sekä Pyhtään, Miehikkälän ja Virolahden kunnat

Kokonaissumma: 96 000 €

Avustusosuus: 67 200€

Aikataulu: 1/2022–9/2023

Linkki hankkeeseen: [Kymenlaakson ilmastotyön vauhdittaminen -hanke \(kymenlaakso.fi\)](https://www.kymenlaakso.fi/ilmasto/tyo- ja-toimintasuunnitelmat/ilmastotyon-vauhdittaminen)

9. Tehemä yhdessä ilmastotyötä -hanke

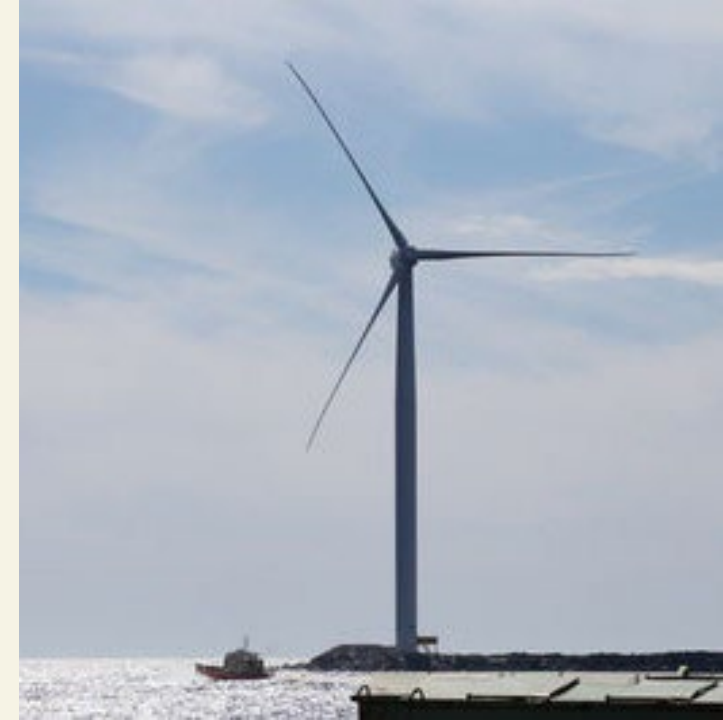
Tehemä yhdessä ilmastotyötä -hankkeen tavoitteena oli edistää kuntien ilmastotyötä tarjoamalla kaikille kunnille matalan kynnyksen neuvontaa ja asiantuntija-apua ilmastotyön aloittamisessa ja eteenpäin viemisessä. Lisäksi hanke toteutti ilmastoviestintäkampanjan ja muodosti Lapin ilmastotoimijoiden verkoston. Hanke on onnistunut tavoitteessaan kannustaa kuntia ilmastotyöhön ja auttaa Hinku-työn alkuun.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke onnistui tavoitteessaan kannustaa kuntia ilmastotyöhön ja auttaa Hinku-työn alkuun. 12 kuntaa ja yksi kuntayhtymä (5 kuntaa) on käyttänyt kunnille suunnattuja ilmastotyön asiantuntijapalveluja. Hanke on myös käynnistänyt Lapin kuntien ilmastotoimijoiden verkostoitumisen ja viestintäyhteistyön.
- Hankkeessa testattiin matalan kynnyksen toimintamallia, jolla ratkaistaan hankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelun vaatimien resurssien, tiedon ja osaamisen puutteita. Malli todettiin toimivaksi ja tarve vastaavalle palvelulle tunnistettiin.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Ilmastotyön resurssoinnin ja toiminnan vaikuttavuuden ymmärtämisen tueksi hankkeessa tuotiin esiin ilmastotyön hyödyt kunnan elinvoimalle ja kuntataloudelle.
- Ilmastoviestintäkampanjan materiaaleja ja toimintamalleja hyödynnetään tulevassa maakunnallisessa hankkeessa.
- Maakunnallinen ilmastotyön verkosto jatkaa toimintaansa Lapin liiton ja Lapin ELY-keskuksen koordinoimana.
- Hankkeen avulla käynnistetyt ilmastotoimet jatkuvat kunnissa.

Vastuutaho: Lapin liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Lapin liitto \(lapinliitto.fi\)](https://www.lapinliitto.fi)

10. Vaikuttavat ilmastotoimet Pohjanmaan kunnissa

Hankkeessa saatiin selvitettyä Pohjanmaan kuntien ilmastotyön tilannetta, kirkastettua ilmastotyön tavoitteita ja vauhditettua kunnissa tehtävää ilmastotyötä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa perustettiin Pohjanmaan ilmastoverkosto.
- Hankkeen aikana tuotettiin kuntien ilmastotyön nykytilakartoitukset sekä päästöprofiilit ja -skenaariot, jotka tuottavat hyvän pohja-aineiston kuntien ilmastosuunnitelmien laadinnalle ja käytännön ilmastotyön aktivoimiselle.
- Ilmastorahoituksen hakemisen asiantuntijatuen avulla kuntien tietoisuus rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista kasvoi ja kunnille syntyi hyvät valmiudet hakea ilmastorahoitusta omien ja yhteisten hankkeiden toteuttamiseksi.
- Kuntien onnistuneesta työpajasarjasta tehtiin raportti. Lisäksi koottiin ideapaperit neljälle, usean kunnan yhteiselle ilmastohankkeelle.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Suurimmalla osalla kunnista on toive, että hankkeen aikana rakennettu Pohjanmaan ilmastoverkosto jatkaa toimintaansa jatkossa Pohjanmaan liiton koordinoimana.
- Erityisesti kunnat tarvitsevat asiantuntijatukea ja sparrausta rahoituksen hakemisessa ja yhteistyökumppaneiden etsimisessä, sillä omat ilmastotyön resurssit ovat monessa kunnassa vähäiset.
- Hankkeessa tuotettua materiaalia hyödynnetään useimmissa kunnissa, kun kunnan ilmastosuunnitelmaa ryhdytään laatimaan tai päivittämään.

Vastuutaho: Pohjanmaan liitto

Kokonaissumma: 114 146 €

Avustusosuus: 79 902 €

Aikataulu: 1/2022–5/2023

Linkki hankkeeseen: [Vaikuttavat ilmastotoimet Pohjanmaan kunnissa \(obotnia.fi\)](https://vaikuttavatilmastotoimet.pohjanmaan.fi)

11. Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyttä

Tavoitteita lähestyttiin asiantuntijatuella, teematapahtumien järjestämisellä ja kuntien välille perustettavalla etätyöverkostolla. Lisäksi hankkeessa käynnistettiin ”kuntien energiafoorumi” yhdessä maakunnan energianeuvonnan kanssa. Hanke sai sitoutettua kuntia ilmasto- ja energiatyöhön koko maakunnassa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen aikana alueen kunnista Kontiolahti, Rääkkylä ja Juuka liittyivät Hinku-verkostoon.
- Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymistä saatiin edistettyä alueen Hinku-kunnissa.
- Ilmastotyö saatiin sitoutettua niihin alueen kuntiin, joissa ilmastotyö on ollut passiivisempaa.
- Hanke auttoi tarvittavien yhteistyöverkostojen muodostamisessa rahoituksen hakemiseksi. Välittöminä vaikutuksina tavoiteltiin vähähiilisyden edistämiseen käytettävän rahoituksen lisääntymistä maakunnassa ja hankkeiden toteutumisen myötä päästöjen vähentymistä.
- Kunnissa otettiin käyttöön etätyöpisteitä, jotka jäävät pysyviksi ja maksutta asukkaiden käytettäväksi hankkeen päätyttyä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hanke tuuppasi kunnat kohti ilmasto- ja energiakeskeisempää päätöksentekoa.
- Hankkeessa selvitetty pullonkaulat kuntien ilmastotyöhön kohdistuvien resurssien sekä ilmasto-, energia- ja kiertotalousosaamisen puutteista viedään eteenpäin seuraavissa kehityshankkeissa.

Vastuutaho: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Muut konsortioon osallistuneet:

Joensuun kaupunki sekä Kontiolahden ja Rääkkylän kunnat

Kokonaissumma: 114 000 €

Avustusosuus: 79 800 €

Aikataulu: 3/2022–2/2023

Linkki hankkeeseen: [Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyttä \(pohjois-karjala.fi\)](https://paaastot.kuriin-tehokkaasti.kohti.vahahiilisytta.pohjois-karjala.fi)

12. Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa

Hankkeen tavoitteena oli alueellisen ilmastotyön edistäminen sekä uusien kuntien kannustaminen mukaan ilmastotyöhön, tarjoamalla niille ajankohtaista ilmastotietoa ja verkostoitumismahdollisuuksia. Lisäksi haluttiin luoda maakunnallinen toimintamalli kuntien ilmastotavoitteiden edistämiseksi sekä pilotoida kuntien ilmastoyhteistyöverkostossa hallintokuntien keskinäistä ja luottamushenkilöiden kanssa tehtävää yhteistyötä, jotta tietoisuutta ilmastoasioista saataisiin levitettyä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke osoitti, että maakuntaliitto voi alueellisena toimijana edistää ilmastotyötä ja ulkopuolisen rahoituksen avulla tarjota tukea kunnan omien resurssien täydentämiseksi.
- Hankkeessa luotiin toimintamalli yhteistyöstä ja tiedonvaihdosta Satakunnan kunnille, Satakuntaliitolle sekä muille keskeisimmille alueen toimijoille.
- Satakuntaliittoon muodostettiin sisäinen ilmastotyön työryhmä, joka ohjasi hankkeen toteutusta viestimällä ajankohtaisista asioista ja tarpeista hankkeen toteuttajille.
- Hankkeessa välitettiin ajankohtaista ilmastotietoa ja tuettiin tiedonvaihtoa Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmässä. Työryhmässä oli edustaja Satakunnan jokaisesta kunnasta.
- Maakunnan kunnille viestittiin ajankohtaisista rahoitusmahdollisuuksista, tarjottiin tukea ja osallistuttiin useisiin hanke- ja avustushakemusten valmisteluihin. Kunnille ja kuntien keskeisille yhteistyötahoille järjestettiin kolme ilmastoteemaista seutukuntatilaisuutta sekä alueellinen loppuseminaari.
- Seurantakyselyllä kartoitettiin Satakunnan kuntien ilmastotyön nykytilaa ja toiveita ilmastotyön tuelle sekä kerättiin tietoa tukitoimien vaikuttavuudesta. Hankkeen toimilla lisättiin kuntien tietopohjaa ilmastotyöstä ja sen ohjausjärjestelmästä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmän toimintaa tullaan jatkamaan, laajentamaan ja vakiinnuttamaan satakuntalaisten kuntien ja maakunnan ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hankkeen jatkoksi Satakuntaliitossa käynnistettiin kehittämishanke maakunnallisen ilmastoyhteistyön laajentamisesta vihreän ja oikeudenmukaisen siirtymän hankkeiden edistämiseksi vastaamaan maakunnallisen ilmastotyön toimintamallin toimeenpanosta ja jatkokehittämisestä.
- Hankkeessa tehty maakunnallinen ilmastotyön yhteistyömalli on hyödynnettävissä myös muissa maakunnissa.

Vastuutaho: Satakuntaliitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022–5/2023

Linkki hankkeeseen: [Hankkeet – ilmastoasiat \(satakunta.fi\)](https://www.satakunta.fi/hankkeet-ilmastoasiat)

13. Silta – Sitouttavan ilmastotyön malli Uudenmaan kunnille

Hankkeen tavoitteena oli sitouttaa kuntia ilmastotyöhön ja yhteiseen tavoitteeseen sitouttavan ilmastotyön mallin avulla. Tavoitteina oli myös kytkeä ilmastotavoitteita kuntien strategioihin, tuoda ilmastotyötä tunnetuksi kunnissa, avustaa laatimaan toimenpideohjelmia sekä auttaa hankkeistamisessa ja seurannan rakentamisessa. Konkreettisenä tavoitteena oli, että jokaisella Uudenmaan kunnalla olisi hiilineutraaliustavoite hankkeen päättyessä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hanke toimi matalan kynnyksen palveluna kunnille ja tarjosi tukea etenkin pienille ja keskisuurille kunnille. Ilmastoratkaisujen tukea hyödynnettiin aktiivisesti ja hankkeessa toteutettiin yli sata tapaamista kuntien ja aluetoimijoiden kanssa.
- Hankkeen myötä ilmastotyön roolia saatiin vakiinnutettua niihin kuntiin, joissa ei ennen tätä hanketta oltu tehty johdonmukaista ilmastotyötä. Kolme uutta Uudenmaan kuntaa asetti hiilineutraaliustavoitteet ja ainakin neljä kuntaa valmisteli tavoitteen asettamista. Kuntia tuettiin myös ilmastosuunnitelmarahoituksen haussa ja useampi kunta sai sitä.
- Hankkeen aikana rakennettiin sitouttavan ilmastotyön malli kunnille. Malliin kuului sitoumusten asettaminen, ilmastotyön avaintekijöiden tunnistaminen eri toimialoilta, ilmastotyöryhmän kokoaminen sekä toimenpiteiden tunnistamiseen ja edistämiseen kehitetyt yhteiskehittämisen työpajat ja keskustelutilaisuudet kunnan työntekijöille, johdolle ja poliittisille päättäjille.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen myötä ilmastotyön rooli on vakiintunut uusissa kunnissa ja yhä useampi kunta tekee entistä enemmän aktiivista ilmastotyötä ja toimia ilmaston eteen. Myös Uudenmaan liiton rooli kuntien ilmastotyön tukijana on vahvistunut.
- Hankkeessa rakennettiin uusia konsepteja: sitouttava yhteiskehittämisen työpajamalli, ilmastoklinikka hankekehittämiseen, alueellisen ilmastotyön digitaalinen hankeseinä sekä tuotettiin merkittävä määrä erilaisia materiaaleja. Näitä tullaan hyödyntämään sekä Uudenmaan liiton toiminnassa että muiden kuntien ilmastotyössä ja ne ovat saatavilla Uudenmaan liiton verkkosivuilta.
- Hankeideaseinä, joka toteutettiin osana hanketta, voi jatkossa olla merkittävä digitaalinen työkalu alueellisen ja kunnallisen ilmastotyön hankkeistamiseen.

Vastuutaho: Uudenmaan liitto

Kokonaissumma: 103 621 €

Avustusosuus: 72 535 €

Aikataulu: 1/2022–8/2023

Linkki hankkeeseen: [Liiton hankkeet – päättyneet hankkeet \(uudenmaanliitto.fi\)](https://www.liitonhankkeet.fi/)

14. Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomen alueella sijaitsee 27 kuntaa, joista alle 5 000 asukkaan kuntia on kymmenen. Vastaavasti alueen suurimmassa kaupungissa Turussa asukkaita on noin 180 000. Alueen kuntien resurssit ovat siten hyvin erilaiset. Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa -hanke onnistui tavoitteissaan helpottaen kuntien osaamisvajetta ja edistää etenkin pienten kuntien ilmastotyön käynnistymistä sekä auttaa pieniä kuntia valmistelemaan oma ilmastohjelma.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Asiantuntijatuki ilmastotyöhön ja rahoituksen hakemiseen nopeutti alueen ilmastotyötä. Tilaisuudet ja palaverit saattoivat kuntia yhteen sekä lisäsivät verkostoitumista ja vertaistukea. Kolme rahoitushakemuksen haussa avustettua hanketta sai rahoitusta ja käynnistyi hankkeen aikana.
- Hankkeen aikana valmistui uusia ilmasto-ohjelmia: Kemiönsaari, Parainen, Raisio, Naantalin tiekartta ja Paimion ohjelman päivitys. Valmisteilla oli Auran, Koski TI:n, Pöytyän ja Marttilan ohjelma sekä Someron ohjelman päivitys. Lisäksi hanke tuki Laitilan, Uudenkaupungin ja Liedon ilmasto-ohjelmityötä.
- Kuntien haastattelujen perusteella valmisteltiin pienten kuntien ilmasto-ohjelman prosessipolku. Prosessipolkuun osallistuneiden viiden kunnan – Aura, Pöytyä, Koski TI, Marttila ja Sauvo – ilmasto-ohjelmien laadinta käynnistyi. Prosessimallia on esitelty kunnille laaditussa ilmastosuunnitelmaoppaassa.
- Yhteisen ilmastovahtipalvelun tilalle kehitettiin kuntien tarpeita palveleva indikaattorilistaus.
- Kuntien tapaamisten ja kunta-alan energiatehokkuussopimus (Kets) -työpajojen tuella kaikki Varsinais-Suomen alueen hiilineutraalit kunnat (Hinku) liittyivät myös kunta-alan energiatehokkuussopimukseen. Hankkeen asiantuntijatuen innoittamina Koski TI ja Somero päättivät toteuttaa uusiutuvan energian kuntakatselmukset.
- Kunnille järjestettiin ilmastoviestintäteemainen koulutussarja, jossa kuultiin kuntien kokemuksia ja annettiin konkreettisia vinkkejä teemasta uutisoimiseen eri kanavissa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen aikana valmistui useita ilmasto-ohjelmia ja onnistuttiin aktivoimaan alueen pieniä kuntia, joilla on resurssihaasteita.
- Hankkeen toiminta on vakiintunut organisaation tekemisen tapoihin. Kuntayhteistyö jatkuu edelleen ja hankkeen oppeja ja kokemuksia hyödynnetään jatkossa.
- Hankkeen tuloksia voi käyttää kaikenkokoisissa kunnissa. Kunnan ilmastosuunnitelman valmistelun opasta käytetään Valoniassa myös tulevaisuudessa kuntien ilmastotyön ohjaamisessa.

Vastuutaho: Valonia / Varsinais-Suomen liitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Aikataulu: 1/2022–5/2023

Linkki hankkeeseen: [Kuntien ilmastosparraus – vauhtia toimiin Varsinais-Suomessa \(valonia.fi\)](https://www.valonia.fi/kuntien-ilmastosparraus-vauhtia-toimiin-varsinais-suomessa)

Millaisia ajatuksia toimijoilla syntyi hankkeista – hankkeiden päätöstilaisuudessa käyty keskustelu kuvitettuna

Alueet kuntien ilmastotyön tukena -hankkeiden yhteinen päätöstilaisuus järjestettiin 10.5.2023. Tilaisuudessa keskusteltiin hankkeiden tuloksista sekä alueellisen ilmastotyön tulevaisuudesta hankkeiden jälkeen.

Seuraavalla sivulla on Tussitaikureiden tekemä kuvitusyhteenveto tilaisuudessa käydystä keskustelusta.

Tilaisuudesta sekä tästä tuloskoosteesta kokonaisuudessaan on vastannut Motiva Oy ympäristöministeriön toimeksiannosta.

Alueet kuntien ilmastotyön tukena

PÄÄTÖS-
TILAISUUS
10.5.2023

ALUEELLISEN ILMASTOTYÖN HANKKEIDEN TULOKSET

Ilmastotyön vauhdittaminen ja väkiinnuttaminen

- ollut ihana hanke; käytännölläheinen
- lyhyt aikajana, mutta suunta oikea
- isommilla kunnilla ollut jo ilmastotyötä, keskiuurille tämä toimi, pienet (<3000 asukasta) vasta heräävät
- saatiin kunnista selkeä tahtotila
- kunnissa, joissa motivaatiota, on saatu resursseja lisättyä (Imatra ja Lappeenranta eivät tänä vuonna)
- konsulttikokous → (ei tulla yksin)
- yhteistyö oli hyvää (ehdotonta kirkkikastio)
- jatkaa tarvitaan → JA KUNTIEN
- eri hankkeiden yhteistyö (Ilmastofestarit)
- satoja toimijoita, yhtä ilmastopeliä kaikki

Ilmastoyhteistyön vahvistaminen

- edellinen teema limittyi tämän kanssa
- verkostot yhdistyneet, tiedetään mitä kukin tekee
- yritysyhteistyötä toivottiin (lisää)
- toivotaan että kunnat kokoaa alueen toimijat
  - maakunnallinen yritysverkosto ehkä hakuammuntaa
  - vuosittainen ilmastotapaaminen?
- 4 kertaa vuodessa kuntien energiafoorumi (toimii!)
- alueellinen yhteistyö hankkeesta riippumatta
- Pohjois-Karjalassa kytkeytyy metsätalouteen
  - maakuntaohjelman tukena asiantuntijaryhmät (YLI 300 ASIANTUNTIJAA)
  - hanketta pidetty esillä

Ilmastotyön aktiivointiin toteutetut toimenpiteet

- ilmastofestareihin tervite kunnilta (tavoittaa nuoret)
- onnistuneet asukas kyselyt → pölkkyjä poliittiseen päätöksentekoon
- laadittu indikaattori paketti (ilmastotyön seuranta)
- kunnan päätöksenteossa ilmastovaikutusten huomiointi lisääntynyt
- etätöypisteet (hyvä käyttöaste)

Olemassa olevien verkostojen ja työkalujen hyödyntäminen

- päästöskenario työkalu oli hyödyllinen
- julkisten hankintojen pelitilja
- ilmastofestarit
- Hinku
- KETS
- asiantuntija-palvelut pakettissa
- seudullinen ilmastoyhteistyö

Rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen

- rahoituksen niveltämissä aukkoja, luonnon monimuotoisuutta ei huomioitu
- hanketoimijat kommentoivat kuntien hakemuksia (ei täytetty puolesta)
  - kynnys madaltunut (6 hanketta kynnynn tänään johdosta)
  - jatkuvuus?
- ilmastotyö ≠ innovaatiot
- alueellinen energia-neuvonta → näitä yhteen (KETS!)
- Pohjoisissa EF:n rahat menee muualle, EAKR:n raha tarpeen
- rahoitus mukikasta, neuvonta tarpeen
  - matkalan kynnyn rahoitusta ei ole, hakusijat ei osu

Viestinnälliset toimenpiteet

- ei puhuta koordinaattorista tai asiantuntijasta
- ILMASTORATKAISIA!
- Imatrolla "ilmastosestä"

ALUEELLISEN ILMASTOTYÖN TULEVAISUUS

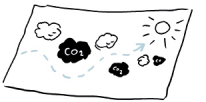
- Pariisin ilmastopöytäkirja
- Eurooppalainen ilmastolaki
- Suomen ilmastolaki
  - alueet
  - kunnat
  - vapaaehtoiset verkostot ja toimet

- 1 päästövähennystavoite
- 2 päästövähennystoimet
- 3 päästökemitys
- 4 seuranta
- 5 muu tarpeellinen

KATSO TÄLTÄ
15 ELY-keskusta
141 hanketta

ELY-ILMASTO-TIEKARTTA

RESURSSIEN JATKUVUUS
- sama haaste kaikilla

TARVETTA MAAKUNTALIIITON JA ELYN YHTEISTYÖMALLILLE

LIIITON "VÄLIKÄSI ROOLI" ON HYVÄ YLLÄPITÄMÄÄN INSTITUTIONAALISTA MUISTIA

MAAKUNNAT JA ILMASTOSUUNNITELMANEUVOITE

- maakuntaliitot → koordinaattori
  - yhteisen ilmastosuunnittelun tahtotila
  - hakemus → yksi kunta päähakijana
  - resursoitu kunta, aidosti osallistuu
- Uudenmaan alueella paljon toimijoita, eri tapoja toimia
- maakuntaliitto voi olla suunnittelemassa
  - alueella ei konsultteja
- Satakunnassa tavoitellaan kuntien yhteistekemistä
- Pohjois-Karjalassa tuetaan kuntia hakemuksissa → HAKEVAT ITSE OMAAN KÄYTTÖÖN
- joissain maakunnissa talousalue (seutukunta) voi olla järkevämpi rajaus → toivotaan että kunnat tekevät yhdessä
- toimenpidesuunnitelma → sen pohjalta kannustetaan kuntia

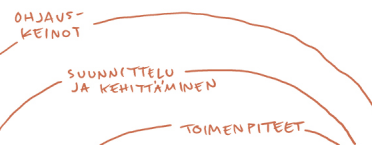
"Tarvitaan tulisieluisia sanansaattajia"

PIRKANMAAN ELY-KESKUS, KOMMENTTI PUHEENNUORO

- kaikki ELYt olleet mukana
- kootaan myös kokonaiskuva
- meillä on hyvin järjestäytyneet yhteiskunta
  - toimintaketjujen tunnistaminen
- miten tuupata, mitä eväitä voidaan tarjota?
- eri rooleja on paljon, osin päällekkäisiä
  - sillä on väliä, keneen ollaan yhteydessä
- päivittäisiä substanssikysymyksiä
  - pohjalta lakisäätöiset tehtävät

80% Suomen päästökokoaisuudesta kulkee ELYN kautta (suurin sidosryhmä on kunnat)

PROSESSI- JA TOIMIALA-KOHTAISIA!

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment**

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi